

چرا اردوغان به دنبال نزدیکی به عربستان است؟

سفر رجب طیب اردوغان رئیس جمهور ترکیه به سه کشور عربی را می توان مصداق ضرب المثل «زیارت و تجارت» دانست که در جریان آن تغییر مواضع او بر اساس مصالح حزب حاکم بعید نیست.

به گزارش آران نیوز: به نقل از روزنامه رای الیوم، عبدالباری عطوان سردبیر این روزنامه با اشاره به آغاز سفر رجب طیب اردوغان رئیس جمهور ترکیه به سه کشور عربستان، کویت و قطر نوشت: سفر او را می توان مصداق ضرب المثل «زیارت و تجارت» برشمرد که در جریان آن بار دیگر مصلحت اندیشی اردوغان و احتمال تغییر مواضعش بعید نیست.

اردوغان پنجمین میانجی بحران محور سعودی با قطر

با وجود اینکه دو ماه بیشتر از بحران روابط محور سعودی با قطر نمی گذرد، اما نام های زیادی در ارتباط با میانجیگری ها و یا درخواست میانجیگری مطرح شده است؛ در این میان اردوغان که امروز سفر به سه کشور عربی را آغاز کرد، پس از وزیران خارجه آلمان، انگیس، آمریکا و فرانسه پنجمین میانجی برای حل و فصل بحران موجود به شمار می آید، البته اگر کویت را در این خصوص لحاظ نکنیم زیرا میانجیگری آن از دل کشورهای عربی صورت گرفت و فدریکا موگرینی وزیر خارجه اتحادیه اروپا را نیز در این شمارش به حساب نیاوردیم زیرا او نماینده هیچ کشوری نیست.

شانس موفقیت میانجیگری اردوغان چقدر است؟

به هر حال به نظر نمی رسد شانس موفقیت اردوغان برای میانجیگری در بحران چهار کشور عربی با قطر بیش از کسانی باشد که پیش از او در این زمینه وارد عمل شدند.

برای دشوار بودن ماموریت اردوغان می توان دو دلیل اصلی ذکر کرد:

اول: سخنرانی عصر جمعه شیخ تمیم بن خلیفه آل ثانی امیر قطر و لحن چالش طلبانه او و مخالفتش با تهدیدها و دیکته های طرف مقابل و نیز پافشاری بر حل و فصل بحران از طریق گفت وگوی نامشروط.

دوم: ورود ششمین گروه از نیروهای ترک به دوحه به گونه ای که بار دیگر مهر تاییدی بر جانبداری سیاسی و نظامی ترکیه از قطر است و این موضوعی است که اردوغان آن را تکذیب نکرده بلکه پیش از اینکه عازم جده شود، در یک کنفرانس مطبوعاتی بر آن صحنه گذاشته و به منطق قطر در تعامل با بحران جاری و تلاش فراوان آن برای حل و فصل اختلاف از طریق گفت وگو اشاره کرد.

سخنان به دور از انعطاف و نرمش امیر قطر

این در حالی است که بسیاری انتظار داشتند سخنان امیر قطر با انعطاف و نرمش همراه باشد، به گونه ای که اگر نه قبول تمام شروط ۱۳ گانه عربستان، امارات، بحرین و مصر را شامل نمی شد، دست کم پاسخ مثبت به برخی خواسته های آنان را در برمی گرفت.

آیا میانجیگری اردوغان ویژگی خاصی دارد؟

با این توضیحات معلوم نیست رئیس جمهور ترکیه در این سفر چه برنامه ای به همراه دارد که میانجی گری او را از سایر واسطه های قبلی متمایز می کند، اما معلوم است از بین محور چهارگانه دو کشور یعنی مصر و امارات از میانجیگری اردوغان استقبال نکردند.

پیام وزیر خارجه امارات به ترکیه در سفر به ارمنستان

به عبارت بهتر سفر چند روز پیش شیخ عبدالله بن زاید وزیر خارجه امارات به ارمنستان و بازدید از مقبره قربانیان نسل کشی ارمنه آن هم چند روز پیش از سفر اردوغان به این سه کشور عربی منطقه، پیام مهمی با خود دارد و چه بسا اردوغان با خودداری از سفر به امارات به این اقدام وزیر خارجه امارات واکنش نشان داد، زیرا ترکیه و شخص اردوغان در خصوص موضوع ارمنه حساسیت خاصی دارند چرا که این موضوع شامل اتهام مستقیم ترکیه به نسل کشی صدها هزار ارمنه در ابتدای قرن گذشته است و این چیزی است که ترکیه به کلی آن را تکذیب می کند.

در این میان رسانه های ترکیه و رسانه های عربی همسو با آن در طول چند هفته گذشته حمله شدید به امارات و متهم کردن آن به تلاش برای کودتای نافرجام سال گذشته در ترکیه را متوقف نکردند.

نمک پاشیدن امارات بر زخم ترکیه

اما خبرگزاری رسمی امارات (وام) با بیان اینکه شیخ بن زاید با نثار تاج گل بر بنای یادبود قربانیان ارمنه به دست عثمانی ها، یک دقیقه به احترام آنان سکوت کرد، بر زخم ترکیه نمک پاشید.

استفاده این خبرگزاری از وصف «شهدا» در مورد قربانیان ارمنه و هدیه کردن تاج گل بر بنای یادبود آنان از نظر ترک ها به ویژه از سوی یک کشور اسلامی مانند امارات و وزیر خارجه آن که یکی از چهره های سرشناس خاندان حاکم است، اقدامی تحریک آمیز و بی سابقه است.

دلیل عصبانیت محور سعودی از ترکیه چیست؟

چهار کشوی که در جبهه مقابل قطر ایستاده اند، ترکیه را یک طرف بحران می دانند و تعطیلی پایگاه نظامی آن در دوحه یکی از مهم ترین خواسته های آنان از قطر بود.

آنچه موجب خشم این چهار کشور شد، نه فقط سرازیر شدن نیروهای ترک با تجهیزات نظامی سنگین به این پایگاه نظامی بلکه تشکیل پل هوایی ترکیه برای تامین نیازهای قطر شامل مواد غذایی به منظور شکستن تحریم علیه آن بود.

بهره برداری اردوغان از بحران عربی

به نظر نمی رسد اردوغان از این واقعیت ها و عدم استقبال دو کشور از چهار کشور مزبور از او غافل باشد و چه بسا وی از این بحران و پیشنهاد میانجیگری در آن برای اصلاح روابط با عربستان استفاده کرده باشد و تلاش دارد با این کار بازارهای سعودی را به روی کالاهای ترک باز کند و معامله تسلیحاتی بیش از دو میلیارد دلاری با عربستان را که اخیرا آن را لغو کرد، احیا کند.

سوق یافتن اردوغان به سمت محور سنی مذهب

اردوغان به دنبال این است که از برگه دشمنی با ایران در منطقه خلیج فارس استفاده کرده و به محور اهل تسنن به رهبری عربستان ملحق شود.

در این میان امتیازدهی قطر به محور مقابل در چارچوب ابتکار عمل ترکیه می تواند به نفع اردوغان و دولت او نیز تمام شود و رهایی او از اتهام حمایت از اسلام سیاسی و سازمان های وابسته به آن را آسان کرده و پل های ارتباطی با مصر را نیز ترمیم کند و موجب شود ترکیه از گرفتار شدن در جنگی عربی که به دلیل ناکامی میانجی ها احتمال انفجار آن وجود دارد، در امان بماند.

با این توضیحات «عبادت و تجارت» ضرب المثلی است که در مورد سفر اردوغان به این چند کشور عربی صدق می کند؛ سفری که تحت پوشش میانجیگری انجام می شود و چه بسا چشم اندازهای اقتصادی و تجاری به ویژه با عربستان را به دنبال داشته باشد.

احتمال تغییر مواضع اردوغان

همچنین بعید نیست اردوغان به برخی امتیاز دهی ها تن دهد که شامل قول توقف اعزام نیروهای بیشتر به قطر و خودداری از مشارکت در هرگونه جنگ احتمالی باشد زیرا اردوغان به عنوان سیاستمدار عملگرا معروف است که چنانچه منافع ترکیه و حزب حاکم عدالت و توسعه ایجاب کند، مواضع خود را تغییر می دهد.

هرچند انتظار زیادی از این سفر نمی رود، اما بروز مسائل غیرمنتظره از اردوغان به ویژه در گفت و گوهایی که پشت درهای بسته انجام می گیرد، بعید نیست.

منبع: تسنیم